T007 A HÀM VII 099-Q47 Kinh 1248-1249 Chăn Bò

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH 1248. CHAÊN BOØ (1)1 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Truùc, khu Ca-lan-ñaø, thaønh Vöông xaù. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Vaøo thôøi quaù khöù, taïi nöôùc Ma-kieät-ñeà coù ngöôøi chaên boø ngu si khoâng coù trí tueä. Cuoái haï ñaàu thu, khoâng chòu xem xeùt kyõ bôø naøy soâng Haèng, cuõng khoâng chòu xem xeùt kyõ bôø kia soâng Haèng, maø luøa baày boø xuoáng bôø doác döïng ñöùng, leân bôø doác döïng ñöùng, giöõa doøng nöôùc xoaùy, phaùt sanh nhieàu tai naïn. “Naøy caùc Tyø-kheo, vaøo thôøi quaù khöù, taïi nöôùc Ma-kieät-ñeà coù ngöôøi chaên boø, khoâng ngu, khoâng si, coù phöông tieän trí tueä. Cuoái haï ñaàu thu coù theå xem xeùt kyõ bôø naøy soâng Haèng, xem xeùt kyõ bôø kia soâng Haèng, kheùo luøa boø qua soâng, ñeán hang nuùi roäng baèng, nôi coû töôi, nöôùc saïch. Khi baét ñaàu luøa boø qua soâng, tröôùc tieân luøa nhöõng con boø lôùn coù khaû naêng laøm ñaàu ñaøn ñeå chaän bôùt doøng nöôùc ñang chaûy xieát kia; tieáp ñeán, luøa nhöõng con boø treû sung söùc, theo sau qua soâng; sau cuøng, luøa nhöõng con boø nhoû gaày yeáu theo phía döôùi doøng nöôùc. Taát caû ñeàu theo thöù lôùp qua soâng an oån. Nhöõng con ngheù môùi sanh, quyeán luyeán meï chuùng, cuõng theo sau meï qua ñöôïc bôø kia. “Cuõng vaäy, Tyø-kheo, neân hieåu nghóa cuûa thí duï maø Ta ñaõ noùi naøy. Nhöõng ngöôøi chaên boø ngu si voâ trí ôû nöôùc Ma-kieät-ñeà kia, laø luïc sö ngoaïi ñaïo, Phuù-lan-na Ca-dieáp vaø nhöõng ngöôøi khaùc, cuõng laïi nhö vaäy. Taäp haønh nhöõng taø kieán, höôùng ñeán ñöôøng taø, nhö ngöôøi chaên boø ngu si voâ trí kia, cuoái haï ñaàu thu khoâng xem xeùt kyõ bôø beân naøy bôø beân kia, doác döïng ñöùng, nuùi hieåm trôû, xuoáng bôø doác, leân bôø doác, giöõa doøng nöôùc xoaùy, phaùt sanh nhieàu tai naïn. Cuõng vaäy, caùc luïc sö ngoaïi ñaïo Phuù-lan-na Ca-dieáp v.v… ngu si, voâ trí, khoâng bieát xem xeùt bôø naøy, laø chæ cho ñôøi naøy; khoâng bieát xem xeùt bôø kia, laø chæ cho ñôøi khaùc; giöõa doøng nöôùc chaûy xoaùy, laø chæ cho caùc ma caûnh, töï gaëp nhöõng khoå naïn. Nhöõng taø kieán kia, nhöõng sôû hoïc ñöôïc taäp haønh, ñeàu daãn ñeán caùc hoaïn naïn. “Ngöôøi kheùo chaên boø nöôùc Ma-kieät-ñeà kia khoâng ngu, khoâng si,

1. Paøli, M. 34. Cuøôa-Gopaølaka; Cf. N0125(43.6).

coù phöông tieän trí tueä, laø chæ cho Nhö Lai, ÖÙng Cuùng, Ñaúng Chaùnh Giaùc. Nhö ngöôøi chaên boø xem xeùt kyõ bôø naøy, xem xeùt kyõ bôø kia, kheùo luøa boø qua soâng, ñeán hang nuùi roäng baèng; tröôùc tieân luøa nhöõng con boø lôùn coù khaû naêng laøm ñaàu ñaøn ñeå chaän ngang doøng nöôùc ñang chaûy xieát, an oån qua bôø kia. Cuõng vaäy, haøng Thanh vaên cuûa Ta dieät taän caùc laäu, … cho ñeán töï bieát khoâng coøn taùi sanh, caét ngang doøng aùc ma tham duïc theá gian, ñöôïc an oån qua sanh töû, ñeán bôø kia. “Nhö ngöôøi kheùo chaên boø nöôùc Ma-kieät-ñeà, keá ñeán, thöù hai, luøa nhöõng con boø treû sung söùc, caét ngang doøng nöôùc maø qua. Cuõng vaäy, caùc haøng Thanh vaên cuûa Ta ñoaïn taän naêm haï phaàn keát söû, ñöôïc A-na-haøm, ñoái vôùi vieäc thoï sanh kia, khoâng trôû laïi coõi naøy nöõa;

laïi cuõng caét ñöùt doøng tham duïc aùc ma, ñöôïc an oån qua sanh töû, ñeán bôø kia. “Nhö ngöôøi kheùo chaên boø nöôùc Ma-kieät-ñeà, tieáp ñeán, thöù ba, luøa baày boø nhoû yeáu theo phía döôùi doøng, ñöôïc qua an oån. Cuõng vaäy, haøng Thanh vaên cuûa Ta ñaõ ñoaïn ba keát; tham, saân, si moûng, ñaéc Tö-ñaø-haøm, taùi sanh coõi naøy moät laàn, roát raùo heát khoå, caét ngang doøng aùc ma tham duïc kia, ñöôïc an oån qua sanh töû, ñeán bôø kia. “Nhö ngöôøi kheùo chaên boø nöôùc Ma-kieät-ñeà, nhöõng con ngheù môùi sanh, quyeán luyeán meï chuùng cuõng theo maø qua soâng ñöôïc. Cuõng vaäy, haøng Thanh vaên cuûa Ta ñaõ ñoaïn ba keát, ñaéc Tu-ñaø-hoaøn, khoâng rôi vaøo ñöôøng aùc, nhaát ñònh höôùng thaúng ñeán Chaùnh giaùc, baûy laàn qua laïi Trôøi, Ngöôøi, roát raùo heát khoå, caét ñöùt doøng aùc ma tham duïc, ñöôïc an oån qua sanh töû, ñeán bôø kia.” Baáy giôø, Theá Toân lieàn noùi keä: Ñôøi naøy vaø ñôøi khaùc, Minh trí kheùo hieån baøy: Choã ma ñeán, khoâng ñeán; Cho ñeán ñoái ma cheát2. Taát caû ñeàu ñöôïc bieát,

2. Paøli: ayaö loko paraö loko, jaønataø suppakaøsito, yaó ca maørena samapatto, appattaö yaó ca maccunaø, baäc minh trí kheùo soi toû ñôøi naøy vaø ñôøi sau, choã naøo Ma ñeán ñöôïc, choã naøo töû thaàn khoâng ñeán ñöôïc.

Baèng trí Ñaúng chaùnh giaùc; Caét ñöùt caùc doøng ma, Phaù hoaïi, khieán tieâu maát. Khai môû cöûa cam loä, Hieån hieän ñaïo chaùnh chaân; Taâm luoân luoân vui veû, Ñeán ñöôïc nôi an oån. Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh. KINH 1249. CHAÊN BOØ (2)3 Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp coâ ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: “Ngöôøi chaên boø neáu coù ñuû möôøi moät phaùp, seõ khoâng theå laøm cho boø taêng tröôûng, cuõng khoâng theå giöõ gìn baày boø lôùn ñöôïc an oån. Nhöõng gì laø möôøi moät? Khoâng bieát saéc; khoâng bieát töôùng; khoâng bieát tröø truøng; khoâng baêng giöõ veát thöông; khoâng un khoùi; khoâng bieát choïn ñöôøng; khoâng bieát choïn choã nghæ4; khoâng bieát choã qua soâng; khoâng bieát choã cho aên5; vaét heát söõa cuûa boø; khoâng bieát chaêm soùc con ñaàu ñaøn. Ñoù goïi laø ngöôøi coù ñuû möôøi moät phaùp thì khoâng theå chaên giöõ ñaøn boø lôùn. Cuõng vaäy, Tyø-kheo coù ñuû möôøi moät phaùp, khoâng theå töï mình an oån, cuõng khoâng theå an oån cho ngöôøi khaùc. Nhöõng gì laø möôøi moät ñieàu? Khoâng bieát saéc; khoâng bieát töôùng; khoâng theå tröø truøng haïi; khoâng baêng veát thöông; khoâng theå un khoùi; khoâng bieát ñöôøng chaùnh; khoâng bieát choã döøng nghæ; khoâng bieát choã vöôït qua; khoâng bieát choã ñeå aên; vaét heát söõa cuûa boø; hoaëc coù Thöôïng toïa ña vaên kyø cöïu, tu phaïm haïnh laâu, ñöôïc Ñaïi Sö khen ngôïi, maø khoâng höôùng ñeán caùc

3.

Paøli, M. 33. Mahaø-Gopaølaka; No 125(49.1).

4.

Baát tri traïch xöù ; ñoaïn döôùi: baát tri chæ xöù . Paøli: na pìtaö jaønaøti, khoâng bieát nöôùc uoáng.

5.

Baát tri thöïc xöù ; ñoaïn döôùi: baát tri phoùng muïc xöù . Paøli:

na gocarakosalo hoti, khoâng thieän xaûo haønh xöù, hay muïc tröôøng.

phaïm haïnh coù minh trí ñeå khen ngôïi ñöùc ñoä kia, khieán taát caû toân kính, phuïng söï, cung döôõng. “Theá naøo laø khoâng bieát saéc? Nhöõng gì coù saéc, taát caû ñeàu laø boán ñaïi vaø sôû taïo töø boán ñaïi. Ñoù goïi laø khoâng bieát nhö thaät veà saéc.

“Theá naøo goïi laø khoâng bieát töôùng? Khoâng bieát nhö thaät veà söï nghieäp naøo laø töôùng loãi, söï nghieäp naøo laø töôùng tueä6. Ñoù goïi laø khoâng bieát töôùng. “Theá naøo goïi laø khoâng bieát tröø truøng. Duïc giaùc7 ñaõ khôûi maø nhaãn thoï, khoâng xa lìa, khoâng giaùc saùt, khoâng tröø dieät; saân nhueá, haïi giaùc ñaõ khôûi, maø nhaãn thoï, khoâng xa lìa, khoâng giaùc saùt, khoâng tröø dieät. Ñoù goïi laø khoâng bieát tröø truøng. “Theá naøo laø khoâng baêng veát thöông? Maét thaáy saéc, theo ñoù naém giöõ hình töôùng. Do khoâng thuû hoä maét, khieán cho tham öu theá gian, phaùp aùc baát thieän chaûy loït vaøo taâm maø khoâng theå phoøng hoä8. Tai muõi, löôõi, thaân, yù laïi cuõng nhö vaäy. Ñoù goïi laø khoâng baêng veát thöông. “Theá naøo laø khoâng un khoùi? Nhö nhöõng phaùp ñaõ nghe, nhö nhöõng phaùp ñaõ thoï, khoâng theå vì ngöôøi phaân bieät, chæ roõ. Ñoù goïi laø khoâng un khoùi. “Theá naøo laø khoâng bieát chaùnh ñaïo? Taùm Chaùnh ñaïo vaø Thaùnh phaùp luaät, ñoù goïi laø ñaïo. Kia khoâng bieát nhö thaät; ñoù goïi laø khoâng bieát chaùnh ñaïo. “Theá naøo laø khoâng bieát choã nghæ9? Ñoái vôùi nhöõng phaùp maø Nhö Lai sôû tri10, khoâng ñaït ñöôïc söï hoan hyû, söï haân hoan, söï thaéng dieäu, söï

6. Paøli: kammalakkhaòo baølo kammalakkhaòo paòñito, nghieäp töôùng keû ngu, nghieäp töôùng ngöôøi trí. 7. Duïc giaùc; Paøli: kaømavitakka, taàm caàu duïc. 8. Paøli: yatvaødhikaraòam enaö cakkhundriyaö asaövuttaö viharantaö abhijjhaødomanassaø paøpakaø akusalaø dhammaø anvaøssaveyyuö, tassa saövaraøya na paæipajjati, noù khoâng tu taäp ñeå phoøng hoä nguyeân nhaân maø do soáng khoâng phoøng hoä nhaõn caên, neân tham öu, caùc phaùp aùc baát thieän tuoân chaûy vaøo. 9. Xem cht.22 treân. 10. Paøli: tathaøgatappavedite dhammavinaye, ôû nôi phaùp luaät maø Nhö Lai ñaõ tuyeân thuyeát. Pavedita, ñöôïc coâng boá; baûn Haùn hieåu laø vedita, ñöôïc kinh nghieäm hay ñöôïc bieát.

ích lôïi xuaát ly11. Ñoù laø khoâng bieát choã döøng nghæ. “Theá naøo laø khoâng bieát choã vöôït qua? Khoâng bieát Tu-ña-la, Tyø- ni, A-tì-ñaøm, khoâng bieát tuøy thôøi ñeán thöa hoûi thænh thoï, raèng, ‘Theá naøo laø thieän, theá naøo laø baát thieän, theá naøo laø coù toäi, theá naøo laø khoâng coù toäi; taïo nhöõng phaùp naøo laø phaùp thuø thaéng khoâng phaûi aùc?’ Ñoái vôùi phaùp aån maät thì khoâng theå khai phaùt, ñoái vôùi phaùp hieån loä thì khoâng theå hoûi roäng, ñoái vôùi cuù nghóa saâu xa ñaõ töï bieát maø khoâng theå dieãn roäng chæ roõ. Ñoù goïi laø khoâng bieát choã vöôït qua. “Theá naøo laø khoâng bieát choã chaên thaû boø? Boán Nieäm xöù vaø phaùp luaät Thaùnh hieàn, goïi laø choã chaên thaû boø. ÔÛ ñoù maø khoâng bieát nhö thaät, thì ñoù goïi laø khoâng bieát chaên thaû boø. “Theá naøo laø

vaét heát söõa? Haøng Saùt-ñeá-lôïi, Baø-la-moân hay gia chuû kia, töï taïi boá thí y phuïc, ñoà aên thöùc uoáng, giöôøng naèm, thuoác men vaø nhöõng vaät duïng trong ñôøi soáng; Tyø-kheo thoï duïng khoâng bieát haïn löôïng, ñoù goïi laø vaét heát söõa. “Theá naøo laø ñoái vôùi caùc Thöôïng toïa, Ñaïi ñöùc ña vaên kyø cöïu, … cho ñeán khoâng höôùng ñeán choã caùc vò thaéng trí, phaïm haïnh, xöng döông coâng ñöùc kia, khieán cho hoï toân troïng thöøa söï, cung döôõng ñeå ñöôïc an vui? Laø Tyø-kheo khoâng taùn döông Thöôïng toïa kia, … cho ñeán khieán caùc baäc trí tueä phaïm haïnh ñi ñeán choã ñoù, ñem thaân khaåu yù nghieäp tuøy thuaän thöøa söï. Ñoù goïi laø khoâng höôùng ñeán nhöõng baäc Thöôïng toïa ña vaên kyø tuùc,… cho ñeán, khieán taát caû toân kính, phuïng söï, cung döôõng. “Ngöôøi chaên boø kia neáu coù ñuû möôøi moät phaùp thì coù theå laøm cho ñaøn boø kia taêng tröôûng, baûo veä baày boø, laøm cho vui veû. Nhöõng gì laø möôøi moät? Bieát saéc, bieát töôùng, noùi roõ raøng phaân bieät nhö treân, … cho ñeán coù theå laõnh ñaøn, tuøy thôøi lieäu lyù, khieán ñöôïc an oån. Ñoù goïi laø ngöôøi chaên boø coù ñuû möôøi moät phaùp, seõ khieán cho baày boø taêng tröôûng, baûo veä khieán chuùng ñöôïc an oån. Cuõng vaäy, Tyø-kheo coù ñaày ñuû möôøi moät phaùp, töï mình seõ ñöôïc an laïc, cuõng coù theå laøm cho ngöôøi khaùc

11. Paøli: na labhati atthavedaö, na labhati dhammavedaö, na labhati dhammuøpasaöhitaö pamojjaö, khoâng ñaït ñöôïc söï tín thoï ñoái vôùi nghóa, tín thoï ñoái vôùi phaùp, khoâng ñaït ñöôïc söï hoan hyû lieân heä ñeán phaùp.

ñöôïc an laïc. Nhöõng gì laø möôøi moät? Bieát saéc, bieát töôùng, … cho ñeán noùi ñaày ñuû phaân bieät roõ raøng. Ñoù goïi laø Tyø-kheo coù ñuû möôøi moät ñieàu, töï mình an vaø laøm cho ngöôøi an.” Phaät noùi kinh naøy xong, caùc Tyø-kheo nghe nhöõng gì Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.